

Beeldbank Heemkundige Kring Breesgata (Brasschaat)

Het boswachtershuis wordt momenteel bewoond door heemkundige kring Breesgata. Breesgata werd opgericht op 7 januari 1977 en draagt zorg voor het Brasschaatse verleden. Het huisje vermeldt op een rode baksteen in de nok voorzijde het vermoedelijke jaar van oprichting: 1892. Hierdoor kunnen we stellen dat Armand Reusens de bouwheer is. Het boswachtershuis werd bewoond door volgende families:

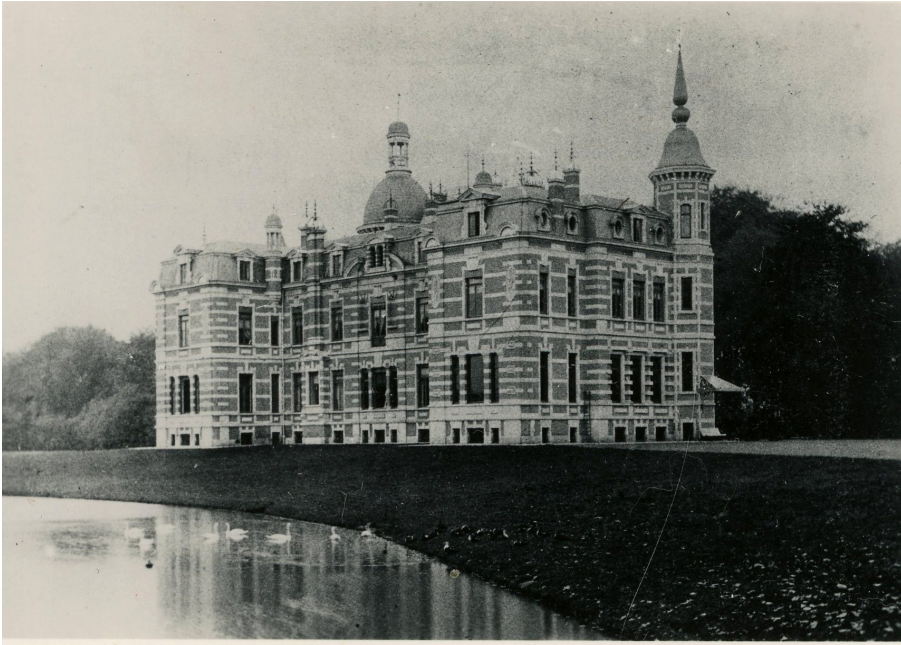
- * 1892 tot 1920: Familie Verbaenen – Donckers
- * 1927 tot 1938: Familie De Greef – Mens
- * 1938 tot 1984: Eugénie Badin en gezin.

In tussentijd ook een periode familie Vermeulen.

In 1985 krijgt de woning een nieuwe bestemming voor de dienst voor toerisme, de Koninklijke Jagermeesters van Sint-Hubertus en heemkundige kring Breesgata. In 1987 worden de werken beëindigd. Enkele jaren later wordt het schuurtje achteraan ook gerestaureerd en in functie van zijn gebruik heringedeeld. In 2006 verhuist de dienst toerisme naar de BIB Brasschaat-Centrum.

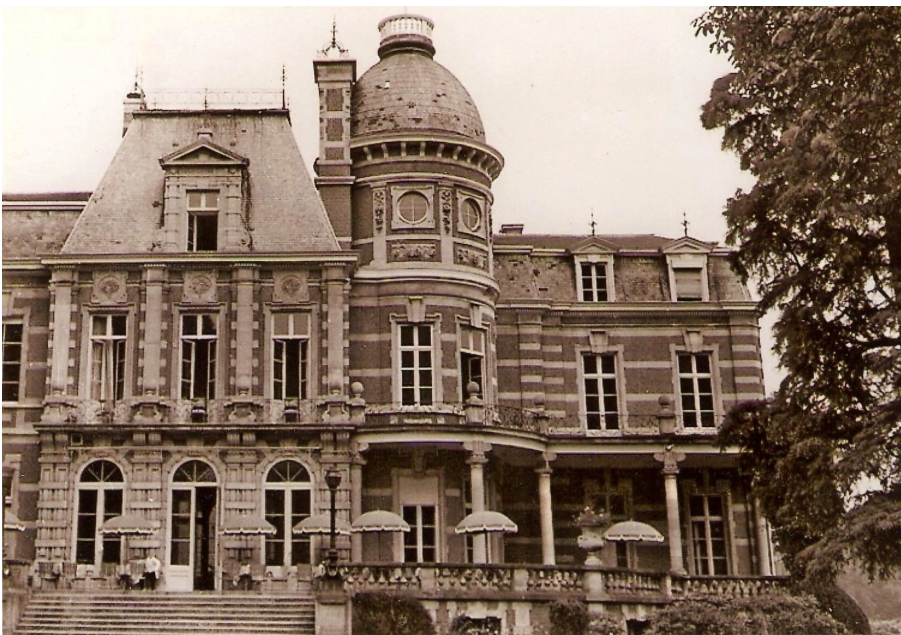

Een mooi beeld van dit boswachtershuis, met bewoners en figuranten.

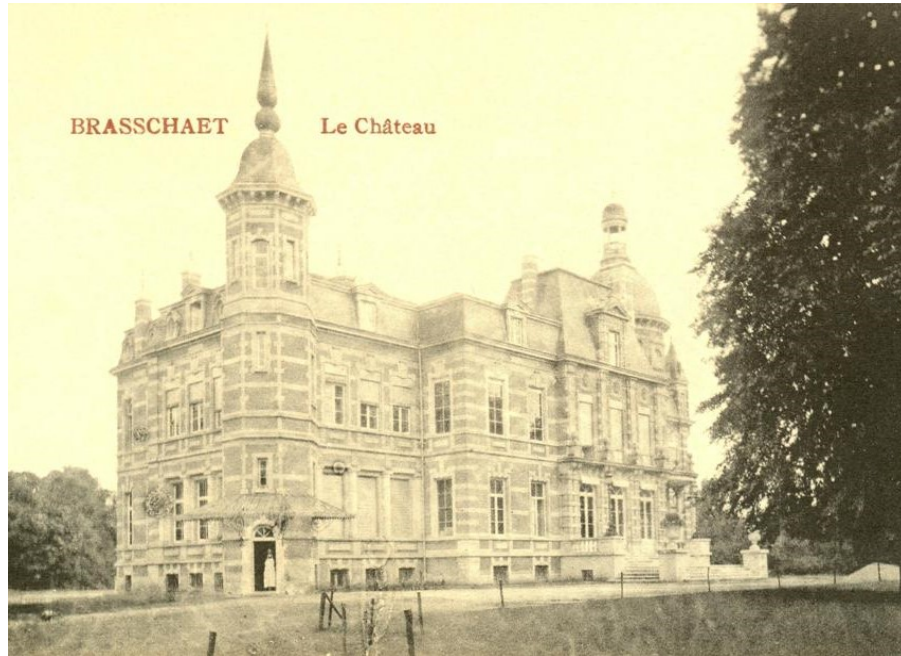
Hendrik van Cantelbeke is in 1499 de eerste van de familie die vele decennia lang de geschiedenis van de Hel- en Hemelhoeve zal domineren. De van Cantelbeken kunnen beschouwd worden als de grondleggers van het huidige gemeentepark. Er bestaat een document uit 1611 dat een hypotheek vermeld van de eigenaar Henrich van Cantelbeke op de twee hoeven: de Helhoeve en de Hemelhoeve.

Armand Reusens, burgemeester van Brasschaat, volgt zijn vader Auguste op als heer van het kasteel van Brasschaat door een erfenis in het bezit van het kasteel. In 1872 wordt hij burgemeester van Brasschaat en in datzelfde jaar start hij met de afbraak van de Helhoeve en de bouw van een prachtig kasteel. Het kasteel wordt in 1897 door Reusens met de zijgebouwen links en rechts nog vergroot.

Wanneer Armand Reusens in 1901 overlijdt, gaat heel het vermogen naar baron Auguste t' Serclaes de Wommersom. De baron overlijdt een jaar later waardoor zijn broer Albert-Octave het kasteel met bijhorend domein erft. Stelselmatig verkoopt Albert-Octave verschillende van zijn bezittingen.

Eduard Thys, voorzitter van NV Anvers-Extension, zal het kasteel betrekken en was zelf eigenaar van de Vagevuurhoeve en de omringende gronden van het park. Hij was bankier en wilde het kasteel een nieuwe, dubbele functie geven: buitenverblijf voor familie en vrienden en ontmoetingsplaats voor zakelijke en financiële gesprekken. In 1909 wordt het door Thys met een achterbouw nogmaals vergroot.

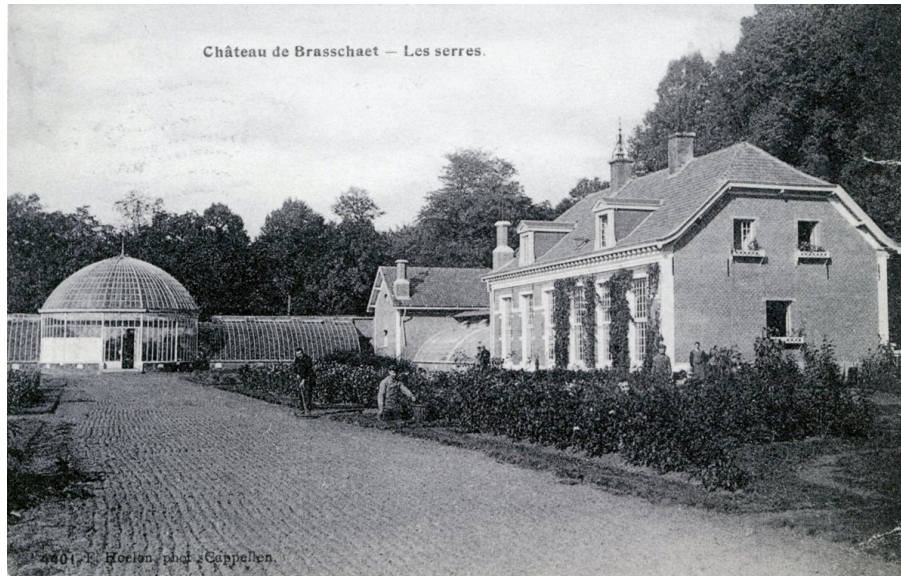
In 1914 overlijdt Eduard Thys en de Eerste Wereldoorlog breekt uit. Echtgenote Hélène Cateaux vertrok met haar kinderen naar Engeland en liet haar bezittingen onder toezicht van enkele verantwoordelijke personen. Om de inkwartiering van soldaten van zich af te houden werd het kasteel ter beschikking gesteld van zwakke en ziekelijke kinderen uit de stad.

In 1923 wordt het kasteel en domein verkocht aan Anne-Rose von Gemmingen, weduwe van de Antwerpse zakenman Georges Born, welke in Argentinië plantages bezat. Het kasteel en park staan de volgende decennia beter bekend als 't Goed van Born. Het kasteel leek haar een geschikt buitenverblijf, dat zij met haar kinderen en kleinkinderen gemakkelijk vanuit Antwerpen kon bereiken.

Aangezien het kasteel niet meer beschikte over een toeleveringshoeve werd de huidige Hemelhoeve gebouwd. 't Goed van Born was een afgesloten gebied. Door de oorlogsdreiging in 1939 vertrok Rosa von Gemmingen naar Argentinië. In de zomer van 1940 werd het kasteel door Duitse troepen in beslag genomen. In 1949 koopt het gemeentebestuur van Brasschaat het kasteel en het park. Het dienstpersoneel werd overgenomen en kwam in dienst bij de gemeente.

Intussen was er in het kasteel, met de goedkeuring van mevrouw Born, onder Dr. Thieren een landpreventorium ingericht ter bestrijding van tuberculose, waar een vijftigtal kinderen voor een gezondheidskuur waren ondergebracht. Met hen werd er overeengekomen dat zij tot juli 1952 in het kasteel konden verblijven. Nadien kreeg het kasteel een nieuwe functie als restaurant en wordt tot op heden door de gemeente verhuurd.

Hovenierswoning met serres en rozentuin anno...
Hedendaags de thuishaven van groendienst Aralea.

Hovenierswoning in het Park van Brasschaat bij nacht anno...

Ingang Brasschaet hof rond 1900.

Een gelijkaardig beeld van de ingang van het Brasschaet hof.
De conciërgewoning dateert van 1885.

Vagevuurhoeve aan de Lindendreef, huidige Door Verstraetelei, uit vervlogen tijden...

De Vagevuurhoeve zoveel jaren later als de Jongensschool van Brasschaat-Centrum.

Spelende kinderen op de trappen van het Kasteel van Brasschaat in de periode van Eduard Thys.

Dienstponeel op de trappen van het Kasteel van Brasschaat anno...

Om tijdens de oorlogsperiode 1914-1918 de inkwartiering van soldaten van zich af te houden werd het kasteel ter beschikking gesteld van zwakke en ziekelijke kinderen uit de stad. Op de achtergrond de verdwenen Orangerie.

In het kasteel was met de goedkeuring van mevrouw Born, onder Dr. Thieren een landpreventorium ingericht ter bestrijding van tuberculose, waar een vijftigtal kinderen voor een gezondheidskuur waren ondergebracht. Bij de aankoop van het Park van Brasschaat door het gemeentebestuur van Brasschaat is er overeengekomen dat zij tot juli 1952 in het kasteel konden verblijven.

Het Jachtpaviljoen of de 'Peperbus' zoals deze in de volksmond wordt vernoemd.

Een beeld van de Peperbus met kinderen van het landpreventorium van Dr. Thieren voor de bestrijding van tuberculose tijdens hun verblijf in het Kasteel van Brasschaat.

Het Koetshuis of de Remise is na een periode van 35 jaar in verval terechtgekomen.

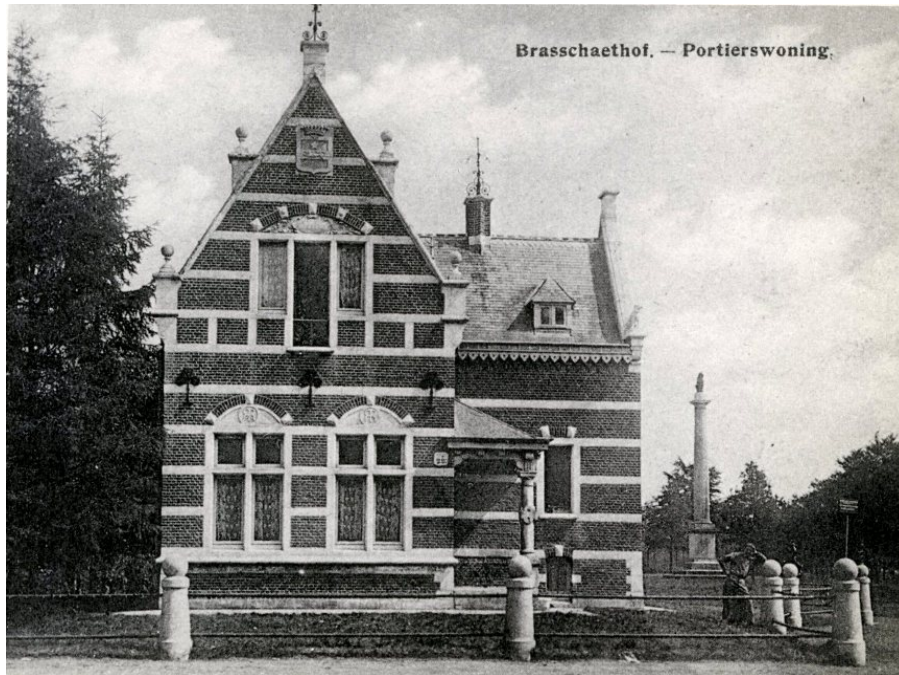
De Remise na renovatie, waar dan eerst de BIB Brasschaat-Centrum is ondergebracht.

Het Armand Reusensplein in vroege tijden...

Het Armand Reusensplein enkele jaren later, rechts ziet men in de huizenrij een duidelijk verschil.

Portierswoning aan de voormalige ingang van het Park van Brasschaat, nu hoek Bredabaan-Hemelakkers. Op de achtergrond de Leeuwenzuil. Momenteel is hier het Chinees restaurant Lucy Chang gevestigd.

Een later beeld van de Portierswoning met klimop begroeid.

Inkom van 't Dorp, vooraan rechts de Portierswoning.

Village - Dorp, met rechts de voortuin van de Portierswoning.

Café de la Poste op de hoek van de Bredabaan en het Armand Reusensplein. In het verleden van de geschiedenis was op deze hoek ooit Herberg De Hert anno 1648 gevestigd.

Herberg De Hert anno 1648. De afbeelding is een schets van de Noord-Nederlandse kunstenaar Jan van Goyen (1596-1656). Tijdens een reis naar Brussel in 1648 maakte hij onderweg diverse schetsen, waaronder dit gezicht op een Brasschaatse dorpskerk, getekend met zwart krijt en 13 bij 19 cm groot. Het origineel bevindt zich in de Staatliche Kunstsammlungen Dresden / Kupferstichkabinett Dresden.

Dank zij de mede afgebeelde kapel (de latere Sint-Antoniuserkerk) weten we dat het om herberg 'De Hert' gaat, de oudst bekende herberg in het Brasschaatse dorpscentrum.

De schets is te vinden in het boek van B. Daems 'Verbeeld Land, de provincie Antwerpen in tekeningen 1600-1900', een uitgave van de provincie Antwerpen uit 2006.

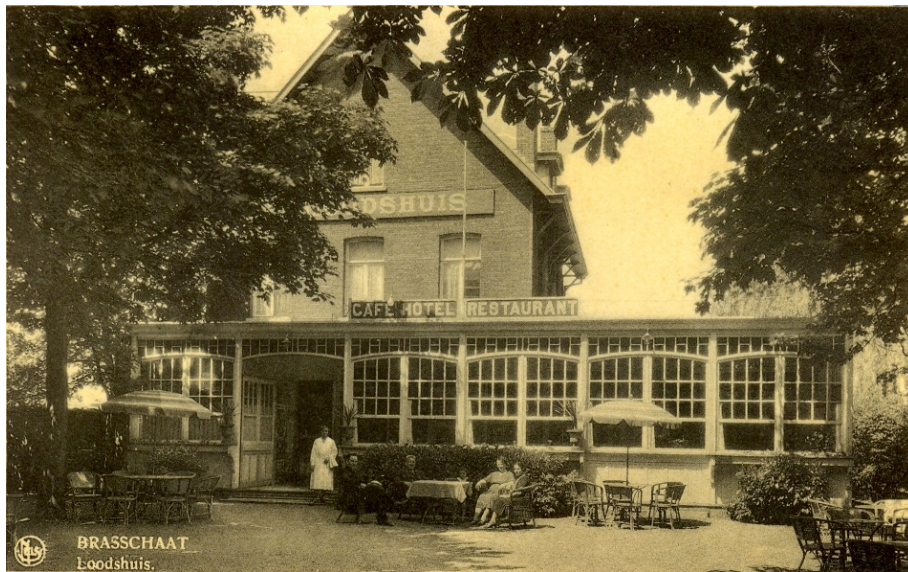
Zicht op de Bredabaan met het Oud-Gemeentehuis, links aanpalend bevond zich het Hotel-Restaurant 't Loodshuis.

Het Oud-Gemeentehuis met links zicht op het Hotel-Restaurant Loodshuis. Het pand werd onteigend voor de aanleg van een straatje waar zich de hoofdingang van het gemeentehuis bevond.

Prentkaart van Hôtel - Restaurant - Café 't Loodshuis. Volgens de vermelding was Cam. Le Bond de uitbater.

Fotokaart van het Café - Hotel - Restaurant Loodshuis.

Zicht aan den Molen, vooraan het Loodshuis.

Steenweg op Antwerpen met zicht op de molen, het perceel van het Loodshuis was hier al onteigend voor de aanleg van de straat voor de hoofdingang van het Oud-Gemeentehuis.

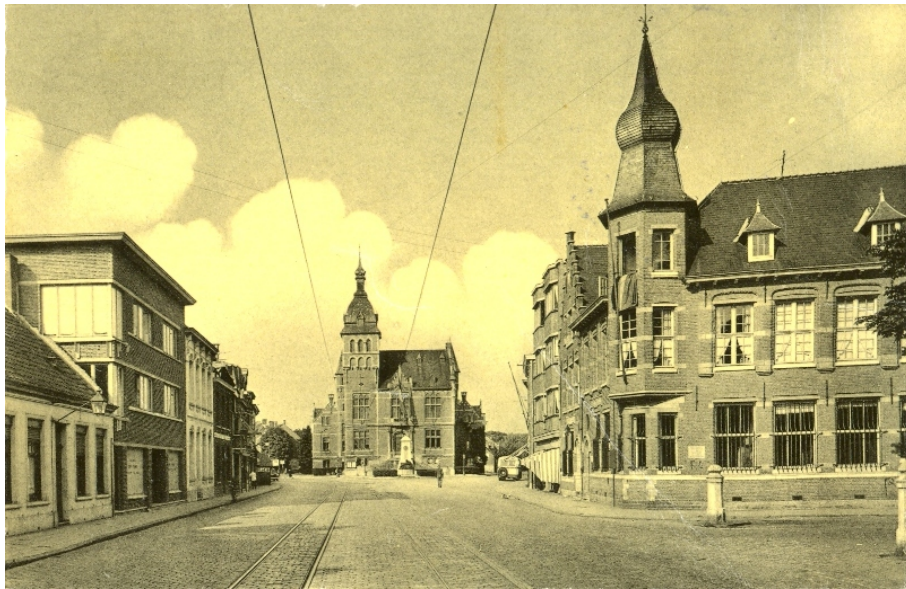
Zicht op de dorpsmolen vanuit de Donksesteenweg.

De 'Dorpsmolen', aquarel van Frans Bellens, werd in 1849 door de familie Smits gebouwd. Hij stond op de gronden tussen de Bredabaan en de Donksesteenweg. Het was een stenen molen met gaanderij welke iets lager stond dan die van de Katerheidemolen. De hoofdingang bevond zich aan de kant van de Donksesteenweg. Maria Smits huwde in 1889 met Emiel De Winter, broer van secretaris Henri De Winter, waardoor de familie De Winter in het bezit kwam van de molen. Eén van hun zonen, wijlen Victor De Winter, was jarenlang dé maalder van Brasschaat met het overvloedige witte stof op de borstelige wenkbrauwen. Zijn taak werd door de twee zonen Emiel en Jules overgenomen, die de molen verder uitbaatten. In 1910 beroofde een hevige storm de molen van zijn wickenkruis. De nieuwe wicken draaiden evenwel slechts tot in 1912. In dat jaar liet maalder De Winter een nieuwe maalderij met motorkracht bouwen aan de Bredabaan. De oorzaak van deze verandering lag voor de hand: gebrek aan windvang. In 1962 werd de molen volledig afgebroken en verdween het typische witte silhouet uit het dorpsbeeld.

Zicht aan het Oud-Gemeentehuis, rechts Patisserie Boeckx. Na 90 jaar is de zaak in 2009 gesloten. Sinds 1989 stond Eric Janssens aan het roer en dus de laatste bakker, patissier van de gekende zaak Boeckx.

Zicht aan het Oud-Gemeentehuis. Rechts, gebouw (1928) met torentje was destijds het postkantoor. Nadien was het nog jaren een politiekantoor. Momenteel is het de thuishaven van de bank Belfius.

Vanuit de Bredabaan een zicht op de Leopldslei, vroeger ook wel de Boulevard Léopold genoemd.

Zicht van de Leopldslei, links het Torenhof.

Miksebaan (Miexsche Baan). In het gebouw links op de hoek is Tegelhandel Van Riel gevestigd.

Miksebaan (Miexschebaan) ter hoogte van het kruispunt aan de Bloemenlei links, en de Elshoutbaan rechts.

Ingangspoort van het Leliënhof aan de Bredabaan-Bloemenlei.

Het Liënhof aan de Bloemenlei anno 1924.

Zicht van het Leliënhof met H. Hartbeeld. Hier werden in WO II tijdelijk enkele gesneuvelde soldaten begraven.

Het statige landhuis 'Villa Leliënhof' of 'Le Lis' met conciërgewoning werd in opdracht van de familie Huybrechts in 1912 door architect Frans van Dijk (Berchem 11-10-1853 / Merksem 07-07-1939) gebouwd. Alphonsius Huybrechts, de opdrachtgever van het beeld, was de eigenaar van het Leliënhof en voorzitter van het Comité voor de herdenking van de gesneuvelden te Antwerpen.

Hij verzocht de gerenommeerde beeldhouwer Jules Weyns (Merksem 17-3-1849) om een Heilig Hartbeeld in zandsteen uit te voeren. Zijn naam vindt men op de plint van het voetstuk terug. De inscriptie op de sokkel vermeldt: 'Wees de gesneuvelden genadig' met op de plint van het basement '1914-1918'.

Het landhuis werd vervolgens door de families Huybrechts, Thomas en Thiers bewoond. Op het einde van de Tweede Wereldoorlog, bij de bevrijding door de Canadezen, werden voor dit beeld Canadese soldaten begraven, die daarna naar hun thuisland werden gerepatriëerd.

Brasschaet Dorp met de verdwenen huizenrij aan de Bredabaan.

De verdwenen huizenrij met de winkel van Danneels-Boeckx. Handel in Wijnen, Likeuren en Kruidenierswaren. Op de achtergrond het eerste officieel gemeentehuis (1901), later het Rijkswachtgebouw, intussen geïntegreerd in de BIB. Daarnaast, links, het nog bestaande gebouw Café-Restaurant 'De Kroon'.

Steenweg naar het Kamp met stoomtram; Rechts de Gendarmerie en het nog bestaande Café De Kroon.

De Schoolstraat, later Gemeentestraat. Vooraan het eerste officiële gemeentehuis en later de Gendarmerie. Het gebouw links was de gemeenteschool, later muziekschool. Het witte gebouw op de achtergrond was de brouwerij van de familie Jan Frans Simons, het 'Wit Paard' genoemd.

De Sint-Antoniuserk met afgebakend kerkhof. Later is het 'kerkhof' ontgraven en naar de 'begraafplaats' aan de Miksebaan overgebracht.

Een meer gedetailleerd beeld van de Sint-Antoniuserk en afgebakend kerkhof. Tegenover voorgaand beeld is er toch al iets veranderd.

Dorpszicht met de Sint-Antoniuserkerk. Rechts midden Café Belle Vue bij L. Wuyts, Verkoop van Steenkolen, Antracieten Enz. Niet te verwarren met Café Belle Vue in Maria-ter-Heide.

Zicht van de Bredabaan, vooraan links de Augustijnslei. Vooraan rechts het huis van de gebroeders Manneken, dat als het eerste schooltje van Brasschaat wordt beschouwd.

Dezelfde situatie als voorgaande, Bredabaan met vooraan links de Augustijnslei. We zien ook de gerenommeerde lindeboom voor De Roode Leeuw.

Een vergelijkend beeld als voorgaande met de lindeboom voor De Roode Leeuw. Links een jongeling met een hondenkar, typisch gebruik rond de eeuwwisseling.

Zicht van de Bredabaan met een middenberm, met rechts het eerste gemeentepark. Nu vindt men dit terug als De Zwaan.

Brasschaet Zicht Park

Vergelijkend beeld van de Bredabaan als voorgaande met een ander perspectief van de middenberm, met rechts het eerste gemeentepark. Nu vindt men dit terug als De Zwaan.

Zicht op de Augustijnsllei met een eenzame fietser. Mooi beeld met links nog een gaslantaarn.

De Augustijnsllei noemde voordien Gasthuisstraat, vernoemd naar het Godsgasthuis, later Sint-Jozefkliniek.

Op 14 juli 1910 besloot het Schepencollege deze straat de naam te geven van 'Gasthuisstraat'. De Gemeenteraad in zitting van 6 oktober 1921 besloot deze straat te herdopen in Jef Augustynsllei. De voornaam Jef is in onbruik gevallen en men zegt en schrijft sinds geruime tijd Augustijnsllei. Jef Augustynsl is één der eerste gesneuvelde van Wereldoorlog I. Hij is De Eerste gesneuvelde van Brasschaat. De boeken en de overlijdensakte vermelden: Gestorven voor België te Wandre op 6.8.1914.

Prentkaart van het Godsgasthuis anno 1905.

Prentkaart van het Gasthuis (Sint-Jozefkliniek) anno 1930 met de aanbouw van de Sint-Jozefskapel.

Zicht op de Bredabaan vanaf het gemeentehuis, zonder monument.

Vergelijkbaar zicht op de Bredabaan vanaf het gemeentehuis, maar nu met het Oorlogsmonument voor de gesneuvelden en slachtoffers van 14-18. Later zijn er de namen van 40-45 bijgekomen.

Het monument is opgericht in 1924. Het werd ontworpen door architect Eugène Geefs (1854-1925) en beeldhouwer Georges Collard (1881-1961), de beeldengroep werd uitgevoerd door bronsgieter E. Scholliers van Hemiksem. Uit archiefstukken blijkt dat het ontwerp enkele malen gewijzigd werd.

Georges Collard (Antwerpen 1881–Brasschaat 1961), broer van dierenbeeldhouwer Charles Collard, was een realistisch beeldhouwer van borstbeelden, dieren en figuren. Hij studeerde aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten en aan het Koninklijk Instituut voor Schone Kunsten te Antwerpen. Hij was onder meer leerling van Thomas Vinçotte.

Panoramisch zicht van het dorp met koets.

Panoramisch zicht van het dorp met elektrische tram.

Zwemvijver in het Park van Brasschaat...

Badhuisje en roeivijver anno 1957.

Openluchtzwembad Park van Brasschaat jaren'70.

Openluchtzwembad Park van Brasschaat jaren'70.

Het Eeuwfeestmonument, ook wel de Olifantjes genoemd, is in 1930 voor het honderdjarig bestaan van Brasschaat opgetrokken aan de rotonde waar de Frilinglei, du Boislei, Zegersdreef, Charleslei en Voshollei elkaar kruisen.

Het Eeuwfeestmonument is een ontwerp van architect Simon Goossens waar op een arduinen zuil, midden in een vijver, drie beelden zijn geplaatst. Een eerste stelt de Maagd van Brasschaat voor en brengt hulde aan de gemeente. Een ander vrouwenbeeld stelt de vooruitgang van de gemeente voor. Ten slotte is er nog een sportman uitgebeeld, die enkele moderne sporten van destijds voorstelt. De drie figuren zijn bekroond door drie olifantenkoppen, die dienst deden als fontein. Op de top van het monument stond vroeger nog een fakkel, die het plein 's avonds verlichtte. Een marmeren omheining begrenste een kleine vijver, waarin nog negen fonteinën stonden, die met hun stralen het kunstwerk nog meer uitstraling gaven. De fonteinën en vijver zijn verdwenen maar de funderingen liggen nog onder het puin.

Op de Open Monumentendag van 2002 werd er vooropgesteld om het te restaureren, maar van die belofte is niets terechtgekomen.

Meisjesschool, later Mater Dei, anno de jaren '30.

Vergelijkend beeld voor de afbraak in 2000.

Afbraakwerken van het oude gebouw in 2000.

De voltooide nieuwbouw in 2002.

Melkerij Peerdsbos is de 'Bremdonkhoeve', een omwaterde hoeve gelegen aan de Plataandreef in het als landschap beschermde Peerdsbos.

Reeds vanaf eind 13de eeuw was de Bremdonkhoeve een belangrijke nederzetting, na de verwoesting van de hoeve door Maarten van Rossem (1542) werden er twee hoeven gebouwd. Vanaf de 18de eeuw werden in het domein bomen gekweekt, die dan verkocht werden voor aanplantingen in parken en domeinen. Tijdens de 19de en de 20ste eeuw werden grote delen van het domein verkocht; onder meer in 1883 en 1885 werd heel het noordelijk deel, de 'Bremdonkse heide' verkocht aan graaf A. Reusens (dit is het huidige park van Brasschaat); in 1937 en 1938 werden alle gronden aan de Bredabaan verkocht en bebouwd met villa's. Sinds 1935 neemt de stad Antwerpen het toezicht, beheer en onderhoud van het Peerdsbos voor haar rekening in ruil voor het vrij toegankelijk stellen als openbaar terrein.

Melkerij Peerdsbos in de latere jaren.

Door Verstraetelei: Deze straat was vroeger de Lindendreef, vernoemd naar de lindebomen die deze straat versierden en nog versieren. Deze dreef was een private dreef en hoorde toe aan het kassteel. Nadat Ed. Thys, de kasteelheer zijn toestemming had gegeven werd die dreef herdoopt door de Raad in 1911 in Door Verstraetelei in herdenking aan de grote en vermaarde kunstschilder Door Verstraete die een zeer groot deel van zijn leven in Brasschaat doorbracht en er zijn vermaarde doeken had geschilderd, waarvan er meerdere berusten in het Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen.

Op de prentkaart wordt zijn naam 'Verstraeten' foutief vermeld.

Van Hemelrijcklei: Bij besluit van 14 juli 1910 werd deze straat 'Molenbaan' genoemd naar de aloude benaming. Deze baan was oorspronkelijk veel belangrijker. Men vindt thans nog een Molenbaan op de Elshout in Schoten. Dit was dezelfde baan die kronkelend vandaar naar de Kaart liep en diende om naar de Katerheidemolen te gaan. Overigens was de Molenbaan, gelegen tussen het dorp en het Gasthuis de enige verbinding, buiten de kerkwegentjes, tussen het Centrum en de Kaart. Op 20.11.47 besliste de raad de naam Molenbaan te herdopen in Van Hemelrijcklei in herinnering aan één van de drie burgers die door de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog werden gefusilleerd.

De Bredabaan aan het kruispunt van de Van Hemelrijcklei, links, en de Door Verstraetelei, rechts.

De Heislagesbaan (Heyslagesche baan) anno...

Het eerste officiële gemeentehuis (1901) en later de Gendarmerie of het Rijkswachtgebouw, intussen geïntegreerd in de BIB.

Drukkerij De Bièvre was gevestigd aan de Leopoldlei, het huidige terrein met enkele winkels zoals Aldi en Zeeman.

Aan de achterzijde, Verhoevenlei, is het nieuwe Gemeentehuis van Brasschaat gebouwd.

Gasthof De Rode Leeuw: Deze is de oudste nog bestaande herberg in Brasschaat. De eerste vermelding dateert van 1768. De eerste eigenaar was Mathijs Leemans, die de stede en domein in 1738 had verworven. Of het dan al een herberg was is niet te achterhalen. Bijna een volle eeuw zal de herberg in handen blijven van de familie Leemans. In 1836 komt deze in handen van de familie Geeraerts. Nog veel later, in 1874, is het echtpaar Van den Bril-Michielsen eigenaar. In 1900 wordt Florent Van den Bril eigenaar en wordt de herberg als 'Hotel' vermeld. Vanaf 1923 wordt de herberg niet meer door de eigenaars uitgebaat maar door huurders-herbergiers. In 1924 is de heer Verschraegen de nieuwe patroon, in 1927 wordt dat het echtpaar Vandercruyssen-Roelant. Op 14 augustus 1941 wordt De Rode Leeuw heropend door Fernand Hospied-Snels, later opgevolgd door Albert Van Riel, nog later door Kees Van Helvert (1953-1975) die als 'Kees van de Rode Leeuw' bekend stond. Nadien volgde Guy Baekelmans. De herberg is als 'Dorpsgezicht' geklasseerd.

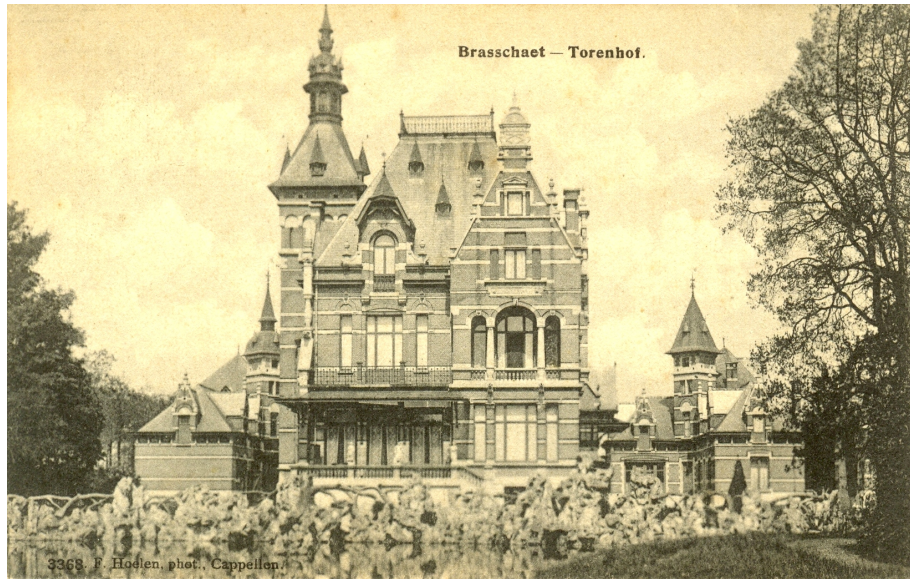
Vergelijkbaar beeld van De Rode (Roode) Leeuw. Hier wordt het als een Hotel - Café - Restaurant aangeprezen.

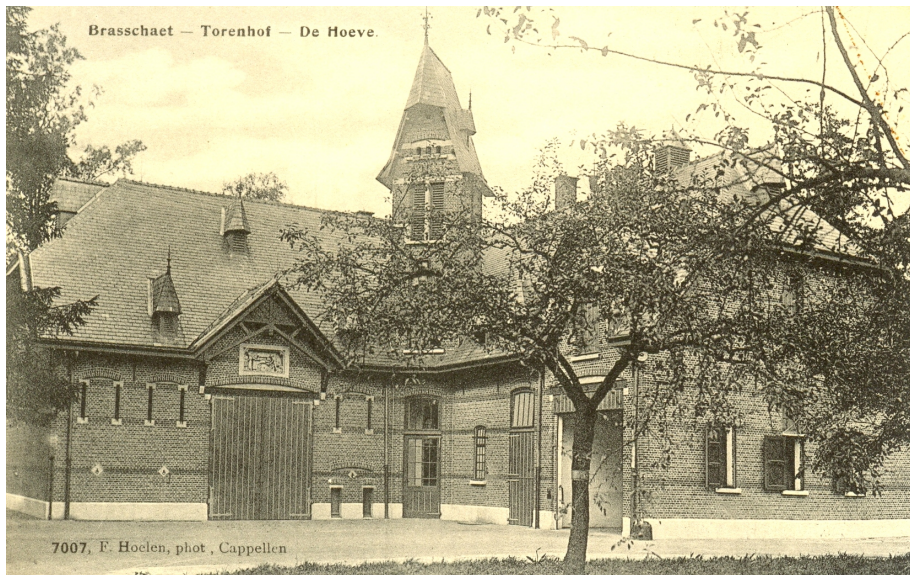
Processie in 1900 met rustaltaar aan de 'Prins Kardinaal', de herberg die voor de bouw van het Oud-Gemeentehuis werd onteigend.

Vergelijkbaar beeld van de processie, in een olieverfschilderij van Jan Frans Simons (1855-1919). Het schilderij meet 113 x 200 cm. Het is de vrijheid van de kunstenaar om te tonen dat de jongeling met vaandel meer aandacht heeft voor de kunstenaar dan voor de processie.

Op 6 maart 1896 koopt Eduard De Beukelaer, bij akte van notaris Cols, een eigendom van 10 ha aan de Bredabaan met de bedoeling er een ruim buitenverblijf op te richten. In het kadaster vinden wij achtereenvolgens als vroegere eigenaars van vernoemd eigendom, en dit vanaf 1834: Mertens-Vloers, Depestre, Pillault, Werbrouck en De Winter. De nieuwe eigenaar laat het bestaande gebouw, een ruime hoeve, afbreken en op dezelfde grondvesten wordt het thans nog bestaande kasteel gebouwd. Het behoud van die grondvesten is kenmerkend voor de zuinigheid en de efficiency van Eduard De Beukelaer: niets laten verloren gaan! Boven de inkompoort laat hij als wapenspreuk aanbrengen 'Rust roest', zeer romantisch en misschien weinig oorspronkelijk, maar aan duidelijkheid niets te wensen overlatend. Mede door de beperktheid van oppervlakte verkrijgt het Torenhof zijn eerder klein volume: een woonkamer, een salon en een keuken op het gelijkvloers.

Het interieur ademt in zijn eiken meubilering, zijn wandschilderijen op leder, de verzameling oude boeken en velerlei sierstukjes de geest en de sfeer van de eeuwwisseling. Zijn typische silhouet met torentjes en venstertjes, herinnerend aan één of ander sprookjeskasteel, is voor iedere Brasschatenaar steeds boeiend en tegelijk bevreemdend geweest. Zeker, de tijd heeft hier zoals elders zijn werk gedaan. De oorlogsbommen en de wisselende militaire bezettingen, de niet-meer-te-betalen kosten van onderhoud en personeel laten duidelijk de sporen na van een zeker verval. De romantische rots- en waterpartijen, het intrigerende van de inrit over de ophaalbrug en door de poort, de vriendelijke charme van de gastheer en zijn familie, dat zijn elementen die gebleven zijn.

Voormalige dekenij, thans taverne 'd'oude Pastorie', gelegen ten oosten van de Sint-Antoniuserkerk aan de Bredabaan, tegenover het park van Brasschaat: ommuurde beboomde voortuin met mooi ijzeren hek ten zuiden, heraangelegd Kerkplein ten noorden.

Laatclassicistisch dubbelhuis, uit begin 19de eeuw, hersteld door Eugene Gife in 1867-1868, vergroot, verbouwing van zijgebouwen en hersteld naar het ontwerp van C. De Winter in 1899-1900. Verbeteringswerken, ondermeer twee nieuwe ramen op de bovenverdieping van de zijvleugels naar een ontwerp van Louis Gife in 1911-1912: zwaar beschadigd tijdens de Tweede Wereldoorlog en hersteld in 1948. Gerestaureerd in 1979.

d' Oude Pastorij is een beschermd gebouw en bevindt zich in het hart van de gemeente. Het gebouw staat op een oppervlakte van meer dan 3000 vierkante meter. De gelijkvloerse verdieping heeft een oppervlakte van 173 vierkante meter. Op de twee verdiepingen bevinden zich nog enkele lokalen. Het café-restaurant heeft een capaciteit van 130 personen.

In 1863 staat hier een hoeventje. Het landbouwersechtpaar Frans en Maria De Hert-Roelans laat in de plaats van dit hoeventje een boerderij met woonhuis en schuren bouwen. In 1886 koopt Jan Verhoeven deze hoeve van de kinderen van de inmiddels overleden Frans en Maria De Hert-Roelans. Jan is gehuwd met Maria Verberck en zijn familie is oorspronkelijk afkomstig uit Hoogboom. In 1905 vergroot hij de hoeve met een bakhuis en stallingen. In 1914 wordt de hoeve verkocht aan Jozef, Willem De Bom. Door erfenissen enz. komt de hoeve in 1934 in het bezit van Ernest Lambrechts. In 1938 verkoopt hij de hoeve aan John Floren. In dat jaar laat hij een grondige verbouwing doorvoeren. In 1990 verkopen de kinderen Floren de hoeve aan Frans Van Malderen, Hij bekomt in 1992 een bouwvergunning om het gebouw als handelspand uit te breiden. In het pand wordt een antiekzaak ondergebracht en de eigenlijke gevel van 13 meter met inkom, bevindt zich aan de zijde van het pleintje.

In december 2005 wordt de Rozenhoeve te koop gezet. Het risico is reëel dat ook dit gebouw voor appartementsbouw zou gesloopt worden. De heemkundige kring Breesgata, reeds gealarmeerd door de verkoop van de villa van de Michielssens, kruipt in de pen om het gemeentebestuur op het bedreigde patrimonium te wijzen. Het gemeentebestuur gemotiveerd door plaatsgebrek in het gemeentehuis besluit, om er diverse diensten in onder te brengen, het geheel aan te kopen. Deze koop werd daarvoor in de gemeenteraad van 25 januari 2007 goedgekeurd. Op 26 juni 2007 is de akte ondertekend. Sinds oktober 2007 zijn de personeelsdienst, de loondienst, dienst onderwijs, een eetruimte en enkele schepenenkabinetten hier ondergebracht.

Naar aanleiding van de bouw van het Nieuw Administratief Centrum (NAC) wordt de Rozenhoeve verkocht. In 2015 wordt de Rozenhoeve door de Openluchtvoeding (OLO) aangekocht om er een sociale brasserie op te starten. Het gebouw wordt voor 1,3 miljoen euro aangekocht. Intussen kan men in de 'Pure Pauze' aan democratische prijzen lekker gaan lunchen.

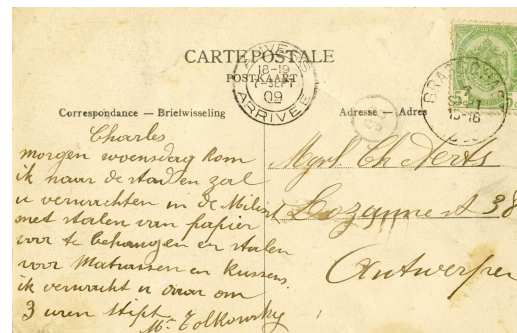

Villa Tybaert dateert van 1906 en werd door Lodewijk Krinkels gebouwd. Het ontwerp werd door architect Jules Hofman in 1905 uitgetekend. Krinkels was medestichter, redacteur en auteur van het tijdschrift 'Tybaert de Kater', een weekblad voor verstandige lieden en werd in 1890 opgestart. Zo verkreeg de villa de naam 'Tybaert'.

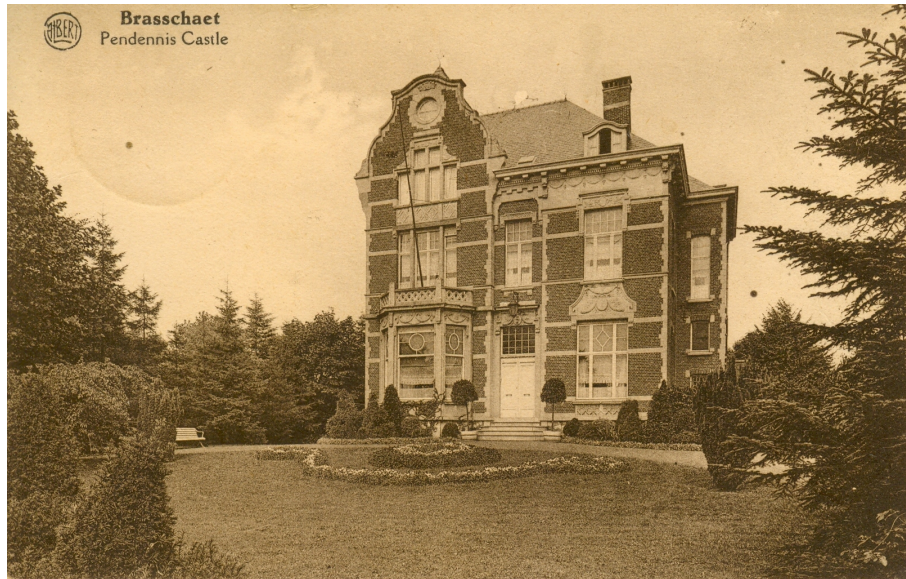
Hoog aan de gevel van het massieve gebouw is een medaillon aangebracht van het sluwe, wijze beest Tybaert de Kater, daarmee was het ruime buitenverblijf van Lode Krinkels gelokaliseerd.

Regelmatig verbleven hier acteurs, kunstenaars, schrijvers, waaronder Pol de Mont, Jef van Hoof, Edmond van Dooren, Emmanuel de Bom, enz. Ook Alice Nahon verbleef hier regelmatig. Er is ondermeer ook het verhaal van 'Hoe Liske in de gracht reed'.

In het voorjaar van 2022 is over deze villa een grondige studie uitgevoerd en hieruit is de architecturale-, artistieke- en historische waarde van deze villa vastgesteld.

Prentkaart van Villa Tybaert anno 1909, door M. Tolowsky verstuurd aan Ch. Aerts.

De naam Pendennis Castle is ontleend aan een kasteel op het meest zuidwestelijke punt van Engeland. Het oorspronkelijke Pendennis Castle is in opdracht van Koning Henry VIII gebouwd in 1539. Vlak voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog bouwde een Engelsman het kasteel op het kruispunt Augustijnslei-Aerdenlei, axiaal ingeplant op de du Boislei, Pendennis Castle. De man vluchtte tijdens de oorlog naar Engeland en verkocht Pendennis Castle aan de Luxemburgse fabrieksdirecteur Kaell.

In 1964 kocht de familie Gabriels Pendennis Castle en maakte er een onderkomen voor schipperskinderen van. Nadien exploiteerden de familie er een pension voor bejaarden en weer later werd het omgevormd tot een hotel.

In 2002 kocht Stones@Work Pendennis Castle om het gebouw en de omliggende parktuin een andere bestemming te geven. Samen met het gerenommeerde Antwerpse architectenbureau Poponcini & Lootens (POLO Architects) is de zoektocht begonnen naar een nieuwe invulling van de locatie. Uitgangspunt was om optimaal wooncomfort te creëren, het oorspronkelijke kasteel te behouden en twee nieuwe gebouwen in de parktuin te ontwerpen die zowel het kasteel als de monumentale bomen respecteren.

De gevels werden behouden en binnenin zijn drie appartementen gecreëerd. In de parktuin werden nog twee moderne gebouwen geconstrueerd. In totaal gaat het om vijftien appartementen.

Prentkaart van de Verhoevenlei anno 1939. Naam gegeven bij besluit van het college op 1 december 1913. Rond die datum werd de hoeve van Jan Verhoeven verkaveld en publiek verkocht. Door die gronden werd één straat de 'Verhoevenlei' geopend.

Prentkaart van de Veldstraat anno 1975. Op 14 juli 1910 besloot het Schepencollege deze zijstraat Veldstraat te noemen omdat ze door of naar de velden liep.

De Veldstraat als veldweg anno...

De Zegersdreef. Deze benaming werd op 14 juli 1910 door het Schepencollege aan de straat gegeven, die liep van de Donksesteenweg tot de Kaart. Dit is geen oude benaming. Zelfs in 1910 was dat nog geen straat. Een simpel karspoor waartegen een hoefje stond. Vanwaar de naam vandaan komt is onbekend. Wanneer in 1929 de Zegersdreef doorgetrokken werd naar de Bredabaan werd dit nieuw gedeelte ook Zegersdreef genoemd.

Van de Willei. Geopend door Mr. Van de Wiel één der bijzonderste deelgenoten die de gronden bezat langs beide zijde van deze lei. Straat geopend enkele jaren na de Wereldoorlog van 1914-1918.

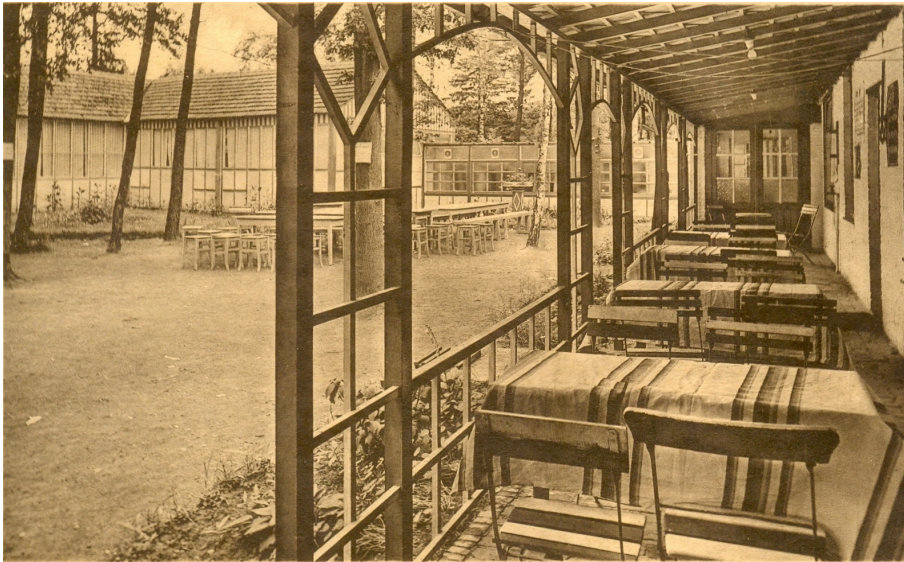
Kenislei. Een oude Brasschaatse figuur was M. Jaak Kenis die reeds voor 1914 enkele gronduitbatingen had te Brasschaat. Eén van deze uitbatingen waren de gronden gelegen bezijden de thans bestaande Kenislei. Vandaar deze naam.

de Borrekenslei. Vroeger een eenvoudige losweg 'Blokkenstreet' genaamd. Waarschijnlijk naar de naam Block, de éné of andere landbouwer / bewoner in de buurt. Wanneer het overgroot deel van de gronden daar tegen de Blokkenstreet gelegen publiek verkocht werden door de eigenaar de Borrekens kreeg deze nieuwe straat de naam van de Borrekenslei.

Prins Kavellei. Men vindt op de eerste kadasterplannen in 1830 de naam Prins Kavel. Daarnaast ligt de Prinsheide en achteraan de Mortel. Die straat kreeg zijn naam door besluit gemeenteraad op 1 juli 1926. Het woord staat zeker in verband met de Prins van Hoogstraten die tot kort voor 1830 nog altijd de Heer van Brasschaat was. Dat betekent dan de Kavel (het perceel) van de Prins en daarnaast de 'Heide' van de Prins.

Kolonie voor Zwakke Kinderen 'Alice Martougin'.

De Kolonie voor zwakke kinderen 'Alice Martougin' werd tijdens de crisis van de twintiger/dertiger jaren opgericht om minderbegunstigde stadskinderen in de gelegenheid te stellen verlos op de buiten door te brengen. Voor de kinderen van de stad alsook voor menig stadsmens was Brasschaat destijds 'den buiten'.

Deze Kolonie werd beheerd door de Liefdadige Kring 'Een tijdje buiten' afgekort E.T.B., waarvan schertsend werd gezegd 'een troep bandieten'. Het dagelijks bestuur werd waargenomen door mevrouw Daem, secretaresse/econoom, mevrouw Snepvangers, kokkin, en Jefke manusje-vanalles.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog verbleven in de Kolonie zeker meer dan 120 kinderen, waarvan de ouders in Duitsland werkten. Deze kinderen gingen in Brasschaat naar school en brachten hun vakanties ook door... in de Kolonie.

Tot in het jaar 1953, toen de activiteiten definitief werden stopgezet, was de Kolonie gevestigd te Brasschaat, Prins Kavellei 42. De term 'Lei' was een pracht van een woord. De Prins Kavellei was een asweg met vele kuilen die eindigde aan het bos van De Beukelaer, echter gescheiden door een beekje. Over dit beekje waren een aantal planken naast elkaar gelegd zodanig dat alleen voetgangers en fietsers erover konden.

Martouginlei. Op 21 september 1934 toen de straat op de vroegere eigendommen Osy geopend werd besloot de gemeenteraad deze straat de naam te geven van 'Martouginlaan' (later veranderd in Lei) als blijk van erkentelijkheid voor de ontzaglijke diensten bewezen door Mr. Martougin aan de Brasschaatse gemeenschap.

du Boislei. Baron du Bois de Nevele was burgemeester van 1908 tot 1924. Veel geschiedde er tijdens zijn Burgemeesterloopbaan. In 1913 werd een nieuwe straat geopend tussen Augustijnslei en Leopoldslei door onteigening en voor de eerste maal in Brasschaat mits toepassing van het takenreglement op het openen van straten dat er op neerkomt de boordeigenaars te belasten met de waarde van de grond zodat de opening van de straat eigenlijk ten laste van de boordeigenaar komt.

Enkele maanden later werd de 'du Boislei' doorgetrokken naar de Verhoevenlei maar die kreeg de naam van Michielssenlei naar de naam van de eigenaar der gronden aldaar. Wanneer nu in 1927 de straat naast het huis van Michielssen, de Donksesteenweg geopend werd, eveneens door de velden van Michielssen, werd dit op 24 januari 1929 door de gemeenteraad besloten:

Frilinglei. Wanneer de gronden van het domein de Baillet in uitbating kwamen werd Mr. Friling, Voorzitter van de Beheerraad, alhoewel hij zeer weinig geldelijke belangen in de maatschappij bezat. Zijn eerste en bijzonderste doel was een verbinding te stellen tussen het dorp en Mariaburg. Want men moest ofwel langs de Donk ofwel langs de Kaart om Mariaburg te bereiken. Mr. Friling aarzelde niet voor die tijd grootscheepse onteigeningen te doen bij de familie Michielssen, Dethier, Bruggeman, Verhoeven enz. om de Frilinglei te kunnen openen wat dan ook in 1928 geschiedde. De Frilinglei heeft aan aanleg en onteigening 7.000.000 F gekost, bedrag dat integraal door de maatschappij werd betaald.

Peter Benoitlei. De straat werd naar de naam van onze grote Vlaamse toondichter genaamd in het jaar van zijn Jubileum.

Voormalige Brouwerij De Drie Linden aan de Bredabaan. Op deze locatie is hier sinds jaren het warenhuis Carrefour Market (Super GB) gevestigd.

Voormalig Restaurant Webb aan de Bredabaan 538. Momenteel is hier de praktijk van Dr. Diego della Faille gevestigd.